РЕШЕНИЕ НА СЪДА (голям състав)

25 октомври 2011 година *

По дело C-109/10 P

с предмет жалба на основание член 56 от Статута на Съда на Европейския съюз, подадена на 26 февруари 2010 г.,

Solvay SA, установено в Брюксел (Белгия), за което се явяват адв. P. Foriers, адв. R. Jafferali, адв. F. Louis и адв. A. Vallery, avocats,

жалбоподател,

като другата страна в производството е

Европейска комисия, за която се явяват г-н J. Currall и г-н F. Castillo de la Torre, в качеството на представители, подпомагани от адв. N. Coutrelis, avocate, със съдебен адрес в Люксембург,

ответник в първоинстанционното производство,

* Език на производството: френски.

СЪДЪТ (голям състав),

състоящ се от: г-н V. Skouris, председател, г-н J. N. Cunha Rodrigues, г-н K. Lenaerts, г-н J.-C. Bonichot и г-н U. Lõhmus, председатели на състави, г-н A. Rosas (докладчик), г-жа R. Silva de Lapuerta, г-н E. Levits, г-н A. Ó Caoimh, г-н L. Bay Larsen, г-н T. von Danwitz, г-н Ал. Арабаджиев и г-н E. Jarašiūnas, съдии,

генерален адвокат: г-жа J. Kokott,
секретар: г-жа R. Şereş, администратор,

предвид изложеното в писмената фаза на производството и в съдебното заседание от 18 януари 2011 г.,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 14 април 2011 г.,

постанови настоящото

Решение

1 С жалбата си Solvay SA (наричано по-нататък „Solvay“) иска да бъде отменено Решение на Общия съд на Европейския съюз от 17 декември 2009 г. по дело Solvay/Комисия (T-57/01, Сборник, стр. II-4621, наричано по-нататък „обжалваното съдебно решение“), с което Общият съд отхвърля жалбата му за отмяна на Решение 2003/6/ЕО на Комисията от 13 декември 2000 г. относно процедура по прилагане на член 82 от Договора за ЕО (COMP/33.133 — B: Натриев карбонат — Solvay) (ОВ L 10, 2003 г., стр. 10, наричано по-нататък „спорното

решение“) и при условията на евентуалност наложената на Solvay глоба да бъде отменена или намалена.

Обстоятелства, предхождащи спора

2 Solvay е голямо химическо дружество. Неговият учредител, Ернест Солвей, изобретява процес, който дава възможност за синтетично производство на сода — вещество, използвано главно за производството на стъкло. Освен това содата се използва в химическата индустрия, за производството на почистващи препарати, както и в металургията.

3 Около 1870 г. Solvay предоставя лицензия за производство на Brunner, Mond & Co. — едно от дружествата, които първоначално са съставлявали Imperial Chemical Industries (наричано по-нататък „ICI“). Solvay и Brunner, Mond & Co. разпределят помежду си съответните сфери на влияние („Alkali Cartel“), като Solvay осъществява дейността си в континенталната част на Европа, а Brunner, Mond & Co. — на Британските острови, в Британската общност и в други страни в Африка, Азия и Южна Америка. Първоначалното споразумение е подновявано неколкократно, в частност през 1945 г.

4 В края на 80-те години на XX век Solvay е основният производител на сода както в Европейската общност, където държи 60 % от пазара, така и на световно равнище. По това време ICI е вторият по големина производител. Следват четирима малки производители, а именно Rhône-Poulenc, Akzo, Matthes & Weber и Chemische Fabrik Kalk (наричано по-нататък „CFK“).

5 Природната сода е добивана в Съединените американски щати. Разходите за нейното получаване са по-ниски от тези за синтетичната сода, но към тях следва да се добавят разходите за транспорт. За период от няколко години общностните предприятия са защитавани с антидъмпингови мерки, но към момента на започване от Комисията на Европейските общности на спорните производства тези мерки са в процес на преразглеждане. Възможно е било да се окаже, че вече не е налице дъмпинг.

6 Производителите от източноевропейските страни също са били конкуренти, но за малки количества сода. Спрямо вноса от тези страни също са се прилагали антидъмпингови мерки.

7 На общностния пазар е констатирано разпределение на сфери на влияние между Solvay и ICI и разделяне на националните пазари, със значителни ценови различия.

8 Подозирайки, че отделните предприятия, производители в Общността, са сключили споразумения, в началото на 1989 г. Комисията извършва проверки на основните производители на сода и по нейно искане са ѝ представени копия от редица документи. Наред с извършените проверки са отправени искания за сведения.

9 На 13 март 1990 г. Комисията изпраща общо изложение на възраженията до Solvay, ICI и CFK. В него са изложени следните твърдени нарушения:

— на член 85 от Договора за ЕИО (впоследствие член 85 от Договора за ЕО, а по-късно член 81 ЕО) — от Solvay и от ICI,

— на член 85 от Договора — от Solvay и от CFK,

— на член 86 от Договора за ЕИО (впоследствие член 86 от Договора за ЕО, а по-късно член 82 ЕО) — от Solvay,

— на член 86 от Договора — от ICI.

10 Комисията изпраща на всяко от разглежданите предприятия не всички документи, а само документите във връзка с нарушението, в което то е обвинено. В допълнение, по съображения за поверителност на засегнатите предприятия не са изпратени редица документи или откъси от тях.

11 Споменатите предприятия са поканени, за да бъдат изслушани. Изглежда, че Solvay не е пожелало да участва в изслушването.

12 На 19 декември 1990 г. Комисията приема следните четири решения:

— Решение 91/297/ЕИО относно процедура по прилагане на член [81 ЕО] (IV/33.133 — A: Натриев карбонат — Solvay, ICI) (ОВ L 152, 1991 г., стр. 1), в което, от една страна, тя по същество упреква Solvay и ICI, че са продължили да поделят помежду си пазара на сода, въпреки твърдението на споменатите предприятия, че сключеното през 1945 г. споразумение повече не било прилагано, и от друга страна, за да докаже, че поведението на тези предприятия не е независимо („успоредно поведение"), тя в частност се основава на обстоятелството, че в някои случаи Solvay извършва доставки от името на ICI и че двете предприятия са имали чести контакти,

— Решение 91/298/ЕИО относно процедура по прилагане на член [81 ЕО] (IV/33.133 — Б: Натриев карбонат — Solvay, CFK) (ОВ L 152, 1991 г., стр. 16), в което Комисията упреква Solvay и CFK, че са сключили ценово споразумение в замяна на гарантирано за CFK изкупуване на минимално количество, преразглеждано всяка година,

— Решение 91/299/ЕИО относно процедура по прилагане на член [82 ЕО] (IV/33.133 — В: Натриев карбонат — Solvay) (ОВ L 152, 1991 г., стр. 21), в което Комисията упреква Solvay в злоупотреба с господстващо положение, тъй като прилага система на отстъпки и намаления върху пределно количество с цел да задължи клиентите да се снабдяват от него, за да задоволяват всички свои нужди, и да изключи конкурентите;

— Решение 91/300/ЕИО относно процедура по прилагане на член [82 ЕО] от Договора за ЕИО (IV/33.133 — Г: Натриев карбонат — ICI) (ОВ L 152, 1991 г., стр. 40), с което Комисията упреква ICI в сходно поведение.

13 Споменатите четири решения са обжалвани пред Общия съд. Solvay моли да бъдат отменени Решения 91/297 (дело T-30/91), 91/298 (дело T-31/91) и 91/299 (дело T-32/91). ICI моли да бъде отменено Решение 91/297 (дело T-36/91) и Решение 91/300 (дело T-37/91). От друга страна, CFK плаща наложената му с Решение 91/298 глоба.

14 В това отношение следва да се напомни, че на 27 февруари 1992 г. Общият съд обявява за недействително решение на Комисията относно картел на предприятия производители на поливинилхлорид (PVC) поради липсата на надлежна заверка на въпросното решение (Решение от 27 февруари 1992 г. по дело BASF и др./Комисия, T-79/89, T-84/89, T-85/89, T-86/89, T-89/89, T-91/89, T-92/89, T-94/89, T-96/89, T-98/89, T-102/89 и T-104/89, Recueil, стр. II-315). В посочените в точка 13 от настоящото решение дела, по които е жалбоподател, Solvay подава

„допълнителни жалби“, където излага ново правно основание, с което иска решението, чиято отмяна дружеството първоначално търси, да бъде обявено за недействително, като се позовава на две статии от пресата, видно от които Комисията признала, че от 25 години насам не е заверила нито едно решение.

15 След като с Решение от 15 юни 1994 г. по дело Комисия/BASF и др. (C-137/92 P, Recueil, стр. I-2555) Съдът се произнася по жалбата срещу посоченото съдебно решение, Общият съд предприема други процесуално-организационни действия по настоящото дело, като по-специално приканва Комисията да представи и текста на оспореното от жалбоподателя решение във вида, в който то е заверено към съответния момент. Комисията посочва, че според нея основателността на споменатото правно основание не следва да се разглежда, докато Общият съд не се произнесе по неговата допустимост. След като обаче с Определение от 25 октомври 1994 г. Общият съд задължава Комисията да представи горепосочения текст, тя се съобразява със съдебния акт и представя текста на цитираното решение. Устните състезания и отговорите на страните на поставените от Общия съд въпроси са изслушани в съдебното заседание от 6 и 7 декември 1994 г.

16 На 29 юни 1995 г. Общият съд постановява пет решения.

17 С Решение от 29 юни 1995 г. по дело Solvay/Комисия (T-30/91, Recueil, стр. II-1775) и Решение от 29 юни 1995 г. по дело ICI/Комисия (T-36/91, Recueil, стр. II-1847) е отменено Решение 91/297 поради нарушение на правото на защита, тъй като в административното производство Комисията не е дала достатъчен достъп до документите, и в частност до тези, които са можели да бъдат от полза за защитата. Като приема, че допуснатото в административното производство нарушение не може да бъде поправено в съдебното производство, в точка 98 от посоченото по-горе Решение по дело Solvay/Комисия Общият съд по-конкретно отбелязва, че „ако в административното производство на жалбоподателя е била дадена възможността да се позове на документи, които биха могли да го оневинят, той евентуално е щял да може да повлияе върху направената от колегиума на членовете на Комисията преценка, поне що се отнася до доказателствената стойност на неговото твърдяно за успоредно и пасивно поведение от началния момент и следователно докато трае нарушението“. Както в Решение

по дело Solvay/Комисия, посочено по-горе, така и в Решение от 29 юни 1995 г. по дело ICI/Комисия, посочено по-горе, Общият съд постановява, че Комисията е трябвало да предостави поне списък на документите от останалите предприятия, за да може да се провери точното им съдържание и ползата от тях за защитата.

18 С Решение от 29 юни 1995 г. по дело Solvay/Комисия (T-31/91, Recueil, стр. II-1821) е отменено Решение 91/298 в частта, която се отнася до Solvay, по съображение че споменатото решение на Комисията не е надлежно заверено.

19 С Решение от 29 юни 1995 г. по дело Solvay/Комисия (T-32/91, Recueil, стр. II-1825) е отменено Решение 91/299 по същото съображение.

20 Решение 91/300 е предмет на Решение от 29 юни 1995 г. по дело ICI/Комисия (T-37/91, Recueil, стр. II-1901). Общият съд отхвърля правните основания и доводите, изведени както от непредоставянето на документите от други предприятия, по съображение че тези документи нямало да бъдат от полза за защитата на жалбоподателя, така и от непредоставянето на списък на документи от самия жалбоподател. Общият съд обаче отменя обжалваното решение поради липса на надлежна заверка.

21 Комисията подава жалби срещу посочените по-горе Решение от 29 юни 1995 г. по дело Solvay/Комисия (T-31/91) и Решение от 29 юни 1995 г. по дело Solvay/Комисия, (T-32/91), по които е постановено Решение от 6 април 2000 г. по дело Комисия/Solvay (C-287/95 P и C-288/95 P, Recueil, стр. I-2391). Аналогично, срещу посоченото по-горе Решение от 29 юни 1995 г. по дело ICI/Комисия (T-37/91) също е подадена жалба, по която е постановено Решение от 6 април 2000 г. по дело Комисия/ICI (C-286/95 P, Recueil, стр. I-2341). Съдът отхвърля споменатите жалби с посочените по-горе Решение по дело Комисия/Solvay и Решение по дело Комисия/ICI.

22 Що се отнася до Solvay, на 13 декември 2000 г. Комисията приема две нови решения, а именно:

— спорното решение, което съответства на Решение 91/299. Съдържанието на тези решения по същество е едно и също. В допълнение, спорното решение включва описание на производството. Адресат на решението е предприятието Solvay, на което Комисията налага глоба в размер на 20 милиона евро,

— Решение 2003/5/ЕО относно процедура по прилагане на член 81 от Договора за ЕО (COMP/33.133 — Б: Натриев карбонат — Solvay, CFK) (ОВ L 10, 2003 г., стр. 1), което съответства на Решение 91/298, но включва и описание на производството. С това решение Комисията налага на Solvay глоба в размер на 3 милиона евро.

23 Solvay обжалва тези решения. С Решение от 17 декември 2009 г. по дело Solvay/Комисия (Т-58/01, Recueil, стр. II-4781) и с обжалваното съдебно решение Общият съд отхвърля жалбите.

Производство пред Общия съд

24 Поради обстоятелството че жалбоподателят излага правно основание, изведено от липса на достъп до преписката, на 19 декември 2003 г. Общият съд приканва Комисията по-специално да представи подробен опис на всички документи в преписката. След като иска определеният срок да бъде удължен, Комисията представя първоначален, а по-късно и втори опис. Solvay моли да се запознае с някои документи. Именно през този период от разследването Комисията признава, че е загубила някои преписки и е невъзможно да изготви опис на документите, които те съдържат, тъй като според нея описите на класьорите също не могат да бъдат намерени. На 15 юли и 17 ноември 2005 г. жалбоподателят и

Комисията съответно представят писмено становище относно ползата от документите, с които Solvay се е запознало, за неговата защита. През 2008 г. на страните също са задавани различни въпроси. Съдебното заседание е проведено на 26 юни същата година.

Обжалваното съдебно решение

Доводи, изложени в подкрепа на исканията за отмяна на спорното решение

25 Жалбоподателят излага шест правни основания, подразделени на части, които включват редица доводи.

Първо правно основание, изведено от изминалото време

— Неправилно прилагане на правилата за погасителната давност

26 Solvay поддържа, че погасителната давност, изчислена съгласно Регламент (ЕИО) № 2988/74 на Съвета от 26 ноември 1974 година относно давността при налагане и изпълнение на санкции в областта на правото на транспорт и на конкуренция на Европейската икономическа общност (ОВ L 319, стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 7, том 1, стр. 78), не спира да тече в производството по обжалване. Според Solvay Комисията е можела да приеме ново решение веднага след като е постановено Решение от 29 юни 1995 г. по дело

Solvay/Комисия (Т-31/91), посочено по-горе. С подаването на жалба тя поела риск, още повече че ѝ било известно Решение по дело Комисия/BASF и др., посочено по-горе, в което Съдът взел отношение по въпроса за липсата на заверка на актовете.

27 Като изхожда от Решение от 15 октомври 2002 г. по дело Limburgse Vinyl Maatschappij и др./Комисия (С-238/99 Р, С-244/99 Р, С-245/99 Р, С-247/99 Р, С-250/99 Р-С-252/99 Р и С-254/99 Р, Recueil, стр. I-8375) във връзка с второто решение „PVC", в обжалваното съдебно решение Общият съд приема, че погасителната давност спира да тече, докато трае производството по обжалване пред Съда (точки 96—109). Той отбелязва практическите трудности, възникнали от предложеното от Solvay разрешение, а именно евентуалното паралелно съществуване на две решения, в случай че Съдът уважи жалбата на Комисията.

— Нарушаване на принципа на разумния срок

28 Общият съд разглежда всеки етап от производството и самото производство като цяло. Освен това той отбелязва, че доколкото спорното решение по същество е идентично на Решение 91/299, правото на защита не е нарушено независимо от изминалото време. В точка 141 от обжалваното съдебно решение той по-конкретно приема, че жалбоподателят изрично е отхвърлил възможността за намаляване на глобата като обезщетение и че не е предявил и искане за обезщетение.

Второ правно основание, изведено от нарушение на съществените процесуални правила за приемане и заверка на спорното решение

29 Общият съд отхвърля първите две части от това правно основание, изведени от нарушението на принципа на колегиалност и на принципа на правната сигурност. Що се отнася до нарушението на правото на жалбоподателя отново да бъде изслушан, Общият съд посочва, че съдържанието на спорното решение по

същество е еднакво с това на Решение 91/299 и поради това Комисията не е била длъжна да изслуша отново жалбоподателя (точка 191 от обжалваното съдебно решение). Общият съд също така отхвърля една част от въпросното правно основание, изведена от липсата на ново допитване до консултативния комитет по ограничителни практики и господстващо положение, както и от незаконния състав на този комитет.

30 В точки 218—230 от обжалваното съдебно решение Общият съд отхвърля една част от същото правно основание, изведена от използването на документи, иззети в нарушение на Регламент № 17 на Съвета от 6 февруари 1962 година, Първи регламент за прилагане на членове [81] и [82] от Договора (ОВ 13, 1962 г., стр. 204; Специално издание на български език, 2007 г., глава 8, том 1, стр. 3). Според Solvay, доколкото решението за проверка от 5 април 1989 г. визира нарушение само на член 81 ЕО, Комисията не може да използва иззетите документи, за да предприеме действия срещу жалбоподателя на основание на член 82 ЕО. Общият съд приема, че в споменатото решение за проверка Комисията не е била длъжна да направи точна квалификация на нарушението и че в настоящия случай част от посочените в последното решение укорими деяния, а именно „прилагането на споразумения за изключително закупуване", съвпадат с деянията, стоящи в основата на нарушението, което се изразява в злоупотреба с господстващо положение. Ето защо според Общия съд Комисията не е излязла извън правната рамка, зададена с решението за проверка.

31 Общият съд отхвърля и една част от същото правно основание, изведена от нарушението на принципите на безпристрастност, добра администрация и пропорционалност.

Трето правно основание, изведено от твърдението, че съответният географски пазар е неправилно определен

32 След като разглежда това правно основание, в точка 256 от обжалваното съдебно решение Общият съд прави извод, че Solvay има господстващо положение, независимо дали като съответен географски пазар се определя Общността, без Обединеното кралство и Ирландия, или пък всяка от държавите, в които в рамките на пазара на натриев карбонат са извършени нарушенията на член 82 ЕО, в които Solvay е обвинено.

Четвърто правно основание, изведено от липсата на господстващо положение

33 В точки 275—279 от обжалваното съдебно решение Общият съд напомня съдебната практика във връзка с понятието за господстващо положение. Той установява притежаваните от Solvay пазарни дялове и в точки 286—304 постановява, че изложените от жалбоподателя доводи не доказват наличието на изключителни обстоятелства, които биха обосновали отхвърлянето на констатацията, че той има господстващо положение на разглеждания пазар.

Пето правно основание, изведено от липсата на злоупотреба с господстващо положение

34 След като установява на редица места, в точки 325, 327, 349, 368, 369, 376 и 388 от обжалваното съдебно решение, че Solvay не оспорва относимостта на представените срещу това дружество доказателства, Общият съд заключава, че укоримите практики, а именно отстъпките върху пределно количество, отстъпките за лоялност, „груповата“ отстъпка за основния клиент и изключителните споразумения, представляват злоупотреба с господстващо положение. Общият съд в частност посочва как системата на отстъпки върху пределното количество води до дискриминационни практики.

Шесто правно основание, изведено от нарушение на правото на достъп до преписката

35 Общият съд проверява дали липсата на достъп до някои документи в хода на административното производство е попречила на жалбоподателя да се запознае с документи, които са могли да бъдат полезни за неговата за•щита. Той прави

извод, че случаят не е такъв, след като разглежда както въпроса дали обсъжданите документи могат да променят резултата от определянето на съответния географски пазар и на пазара на разглеждания продукт, така и становището, че Solvay има господстващо положение и е злоупотребило с него. Общият съд разглежда частта, изведена от невъзможността на жалбоподателя да се запознае с цялата преписка. След като се опитва да установи съдържанието на загубените от Комисията преписки, Общият съд посочва, че поведението, в което е упрекнато предприятието Solvay, е доказано от документите в наличните преписки, и в точка 479 от обжалваното съдебно решение прави извод, че „[с]ледователно не е възможно жалбоподателят да открие в липсващите „папки“ документи, които да са от полза за защитата му […]“.

Доводи, изложени в подкрепа на исканията за отмяна или намаляване на глобата

36 Жалбоподателят излага пет правни основания, изведени от неправилната преценка на тежестта на нарушението, от неправилната преценка на продължителността на нарушението, от наличието на смекчаващи обстоятелства, от несъразмерния характер на глобата и от изминалото време.

37 В точки 510 и 511 от обжалваното съдебно решение Общият съд постановява както че в решението за прилагане на член 82 ЕО няма как да се приеме, че е налице отегчаващото обстоятелство повторност поради осъждания за нарушения на член 81 ЕО, така и че освен това нарушенията, за които Solvay вече е било осъдено, са много различни от разглежданите в случая. Поради това той намалява наложената глоба с 5 %.

38 В отговор на петото правно основание Общият съд постановява, че глобата запазва своя наказателен и възпиращ характер, дори ако е изтекъл известен период от време.

39 В заключение, Общият съд определя глоба в размер на 19 милиона евро. Той осъжда жалбоподателя да понесе направените от него разноски и 95 % от тези на Комисията, а последната — 5 % от направените от нея разноски.

По жалбата пред Съда

40 Жалбоподателят излага девет правни основания. Първото правно основание е изведено от нарушение на правото на процес в разумен срок. Второто правно основание е изведено от нарушение на членове 14 и 20 от Регламент № 17. Третото правно основание е изведено от нарушение на правото на защита, поради това че след като Комисията отказала на жалбоподателя достъп до преписката в административното производство, тя загубила част от тази преписка. Четвъртото правно основание е изведено от нарушение на правото на защита, що се отнася до оневиняващите документи, с които е могло да бъде направена справка в секретариата на Съда. Петото правно основание е изведено от нарушение на правото на жалбоподателя да бъде изслушан, преди Комисията да приеме спорното решение. Шестото правно основание е изведено от нарушение на задължението за мотивиране на съдебните решения и нарушение на член 82 ЕО, що се отнася до определението на съответния географски пазар, възприето от Общия съд в обжалваното съдебно решение. Седмото правно основание е изведено от нарушение на задължението за мотивиране на съдебните решения и нарушение на член 82 ЕО при преценката на господстващото положение, направена в обжалваното съдебно решение. Осмото правно основание е изведено от нарушение на задължението за мотивиране на съдебните решения и нарушение на член 82 ЕО, що се отнася до отстъпката, предоставена на групата Saint-Gobain. Деветото правно основание е изведено от нарушение на задължението за мотивиране на съдебните решения и нарушение на член 82 ЕО, що се отнася до наличието на злоупотреба поради дискриминация.

41 Най-напред трябва да бъдат съвместно разгледани третото и петото правно основание, изведени от нарушение на правото на защита.

Доводи на страните

42 С първата част от третото правно основание жалбоподателят твърди, че с наложеното му от Общия съд задължение да докаже, че загубените документи са могли да бъдат полезни за неговата защита, от жалбоподателя се изисква нещо невъзможно, тъй като тези документи нямало как да бъдат разгледани.

43 С втората част от това правно основание жалбоподателят упреква Общия съд, че е нарушил принципа, съгласно който е достатъчно да е имало дори само ограничена възможност въпросните документи да повлияят върху спорното решение.

44 С третата част от споменатото правно основание жалбоподателят упреква Общия съд, че не се е ограничил до временна проверка на преписката, за да прецени дали липсващите документи са могли да имат отражение върху споменатото решение, а най-напред се е произнесъл по същество. Всъщност Общият съд първоначално приел, че правните основания по същество, които са изложени от жалбоподателя в подкрепа на жалбата му за отмяна на спорното решение, трябва да бъдат отхвърлени, и въз основа на това впоследствие направил извод, че несъобщените на жалбоподателя документи изобщо не са могли да повлияят върху споменатото решение.

45 С четвъртата част от същото правно основание жалбоподателят упреква Общия съд, че в точка 470 от обжалваното съдебно решение постановил, че „[л]ипсват [...] данни, въз основа на които да се презумира, че в липсващите „папки“ той

е могло да открие документи, чрез които да опровергае констатацията, че има господстващо положение“ само въз основа на пазарните дялове и така обърнал тежестта на доказване и нарушил презумпцията за невиновност. Жалбоподателят твърдял, че не е налице господстващо положение и не било изключено други документи да му дадат възможност да подкрепи своите доводи.

46 С петата част от третото правно основание жалбоподателят упреква Общия съд, че е нарушил правото на защита, тъй като в точка 474 от обжалваното съдебно решение приел по отношение на предоставената на Saint-Gobain „групова“ отстъпка, че жалбоподателят „е трябвало да посочи в каква степен други доказателства е могло да опровергаят съдържанието на тайния протокол или поне да г[о] поставят в различна светлина“.

47 С шестата част от това правно основание жалбоподателят поддържа, че Общият съд е нарушил правото на защита, тъй като в точка 471 от обжалваното съдебно решение приел, че евентуалната грешка на Комисията при дефинирането на географския пазар „не би имала определящо значение за крайния извод“, поради което жалбоподателят нямало как да открие в изгубените класьори на Комисията документи, полезни за неговата защита.

48 С първата част от петото правно основание жалбоподателят упреква Общия съд, че не е разгледал довода му, че е трябвало да бъде изслушан преди приемането на спорното решение, въпреки постановеното в Решение по дело Limburgse Vinyl Maatschappij и др./Комисия, посочено по-горе, доколкото поради липсата на достъп до преписката на етапа преди да бъде прието споменатото решение на Комисията в административното производство били допуснати нарушения, които засягали валидността на подготвящите последното решение мерки, и доколкото Общият съд констатирал въпросните нарушения в Решение от 29 юни 1995 г. по дело Solvay/Комисия (T-30/91), посочено по-горе, т.е. преди да бъде прието спорното решение.

49 С втората част от същото правно основание жалбоподателят упреква Общия съд, че е отказал да признае, че преди да приеме спорното решение, Комисията е била длъжна да изслуша въпросното предприятие, при положение че в решение на Общия съд, макар и постановено в рамките на отделно производство, е установено наличието на нарушение, което засяга подготвящите отменения решение мерки. В това отношение жалбоподателят напомня посоченото по-горе Решение от 29 юни 1995 г. по дело Solvay/Комисия (T-30/91) и подчертава, че разглежданото в настоящото дело производство е засегнато от същите нарушения като посочените в делото, по което е постановено цитираното съдебно решение. Съгласно член 233 ЕО Комисията била длъжна да се съобрази с всички изводи от решението, постановено от Общия съд. Въпреки че Общият съд отменил Решение 91/299 поради липсата на заверка, Комисията трябвало да вземе предвид и посоченото по-горе Решение от 29 юни 1995 г. по дело Solvay/Комисия (T-30/91), в което в крайна сметка е констатирано друго процесуално нарушение. Ето защо според жалбоподателя Комисията е била длъжна да отстрани установеното от Общия съд процесуално нарушение, за да бъде производството редовно, и следователно да даде възможност на жалбоподателя да изложи всички свои писмени и устни становища, преди да бъде прието спорното решение.

50 Комисията оспорва допустимостта и основателността на правните основания и доводите, изложени от жалбоподателя.

Съображения на Съда

51 Обратно на твърдяното от Комисията, с правното основание, изведено от нарушението на правото на достъп до преписката, жалбоподателят възразява не срещу направените от Общия съд фактически изводи, а срещу приложените от последния правила относно тежестта да се докаже ползата от документи, част от които са загубени. Въпросът дали при преценката на ползата от тези документи за защитата на жалбоподателя Общият съд е приложил правилен правен критерий е правен въпрос, който Съдът може да разглежда в рамките на производството по обжалване (вж. в този смисъл Решение от 25 януари 2007 г. по дело Sumitomo Metal Industries и Nippon Steel/Комисия, C-403/04 P и C-405/04 P,

Сборник, стр. I-729, точка 40 и Решение от 10 юли 2008 г. по дело Bertelsmann и Sony Corporation of America/Impala, C-413/06 P, Сборник, стр. I-4951, точка 117).

52 Правото на защита е основно право, което е неразделна част от общите принципи на правото, за чието спазване следи Съдът (Решение от 7 януари 2004 г. по дело Aalborg Portland и др./Комисия, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P и C-219/00 P, Recueil, стр. I-123, точка 64).

53 Зачитането на правото на защита в провежданото пред Комисията производство, чийто предмет е налагането на глоба на дадено предприятие за нарушение на правилата на конкуренция, изисква на заинтересованото предприятие да е била предоставена възможност да изложи надлежно своето становище относно действителното съществуване и релевантността на твърдените факти и обстоятелства, както и относно документите, на които Комисията основава твърдението си за нарушение на Договора (Решение по дело Aalborg Portland и др./Комисия, посочено по-горе, точка 66). Това право е залегнало в член 41, параграф 2, букви а) и б) от Хартата на основните права на Европейския съюз.

54 Както правилно напомня Общият съд в точка 405 от обжалваното съдебно решение, правото на достъп до преписката предполага, че Комисията предоставя възможност на засегнатото предприятие да проучи всички документи, съдържащи се в преписката по разследването, които могат да бъдат относими към защитата на това предприятие. Същите обхващат както уличаващите, така и оневиняващите документи, с изключение на търговските тайни на други предприятия, вътрешните документи на Комисията и други поверителни сведения (Решение по дело Limburgse Vinyl Maatschappij и др./Комисия, посочено по-горе, точка 315 и Решение по дело Aalborg Portland и др./Комисия, посочено по-горе, точка 68).

55 Нарушението на правото на достъп до преписката, допуснато в производството, предхождащо приемането на решението, може по принцип да доведе до отмяна на това решение, когато е накърнено правото на защита (Решение по дело Limburgse Vinyl Maatschappij и др./Комисия, посочено по-горе, точка 317).

56 В подобен случай последиците от извършеното нарушение не се отстраняват със самото предоставяне на достъп в хода на съдебното производство (Решение по дело Limburgse Vinyl Maatschappij и др./Комисия, посочено по-горе, точка 318). Всъщност, доколкото Общият съд осъществява съдебен контрол само върху изложените правни основания, неговата проверка няма нито за цел, нито за последица да замени пълното разследване на случая в рамките на административното производство. Освен това късното запознаване с някои документи от преписката не поставя предприятието, подало жалба срещу решение на Комисията, в положението, в което щеше да се намира, ако беше могло да се позове на същите документи, за да представи своите писмени и устни становища пред тази институция (вж. Решение по дело Aalborg Portland и др./Комисия, посочено по-горе, точка 103 и цитираната съдебна практика).

57 Когато достъп до преписката, и по-специално до оневиняващи документи, се предостави на етапа на съдебното производство, засегнатото предприятие трябва да доказва не че ако бе имало достъп до документите, които не са му съобщени, решението на Комисията щеше да има различно съдържание, а само че посочените документи са могли да бъдат полезни за неговата защита (Решение от 2 октомври 2003 г. по дело Corus UK/Комисия, C-199/99 P, Recueil, стр. I-11177, точка 128, Решение по дело Limburgse Vinyl Maatschappij и др./Комисия, посочено по-горе, точка 318 и Решение по дело Aalborg Portland и др./Комисия, посочено по-горе, точка 131).

58 Въпреки че Общият съд правилно напомня тези принципи, в точка 481 от обжалваното съдебно решение той все пак прави извод, че „макар жалбоподателят да не е имал достъп до всички документи, съдържащи се в преписката по

разследване, това обстоятелство в случая не му попречва да осигури защитата си срещу твърденията на Комисията за нарушения по същество, съдържащи се в изложението на възраженията и в [спорното] решение“.

59 За да направи въпросния извод, Общият съд най-напред разглежда твърденията за нарушения, съдържащи се в споменатото решение, и конкретните доказателства в тяхна подкрепа. Този подход не би могъл да бъде критикуван, защото ползата от други документи за защитата трябва да се разглежда в светлината на тези елементи.

60 Общият съд обаче основава по-специално извода си на следните съображения: първо, че „особено големите пазарни дялове представляват сами по себе си, освен в изключителни случаи, доказателство за наличието на господстващо положение“ и ако се предположи, че такива обстоятелства са съществували, те със сигурност са били известни на жалбоподателя (точка 470 от обжалваното съдебно решение), второ, че „евентуална грешка на Комисията [по отношение на определянето на географския пазар] не би имала определящо значение за крайния извод“ (точка 471 от това съдебно решение), и трето, че „жалбоподателят е трябвало да посочи в каква степен други доказателства е могло да опровергаят съдържанието на тайния протокол или поне да г[о] поставят в различна светлина“ (точка 474 от споменатото съдебно решение).

61 При тези твърдения не са отчетени изводите за правата на жалбоподателя, които трябва да бъдат направени в настоящия случай от загубването на преписките. Всъщност посочените разсъждения на Общия съд се основават на предположения не само относно съдържанието на загубените документи, но и относно познаването от жалбоподателя на това съдържание. Както по-конкретно отбелязва генералният адвокат в точка 202 от заключението си, Общият съд не обяснява защо приема, че на жалбоподателя трябва да са били известни някакви извънредни обстоятелства, които са могли да улеснят опровергаването на презумпцията за наличие на господстващо положение, изведена от данните за пазарните дялове.

62 В това отношение следва да се напомни, че според Комисията липсващите папки вероятно са съдържали отговорите на исканията за сведения, отправени съгласно член 11 от Регламент № 17. Ето защо не е изключено жалбоподателят да е могъл да открие във въпросните папки изхождащи от други предприятия данни, въз основа на които да тълкува фактите различно от Комисията — нещо, което е могло да бъде от полза за неговата защита.

63 Доколкото жалбоподателят не е имал достъп до тези документи и съдържанието им не е било нито определено, нито определяемо, Общият съд е допуснал грешка при прилагане на правото, налагайки в точка 474 от обжалваното съдебно решение на жалбоподателя да уточни доводите, които последният е можел да изложи, ако е разполагал с тези на практика недостъпни за него документи.

64 Трябва да се подчертае, че в настоящия случай става въпрос не за няколко липсващи документа, чието съдържание е могло да бъде пресъздадено чрез други източници, а за цели папки, които, ако изложените в точка 62 от настоящото решение предположения на Комисията се окажат верни, е било възможно да съдържат документи от основно значение в проведеното пред Комисията производство и които е могло да бъдат относими към защитата на жалбоподателя.

65 Следователно с извода в точка 481 от обжалваното съдебно решение, че макар жалбоподателят да не е имал достъп до всички документи, съдържащи се в преписката по разследване, това обстоятелство не му е попречило да осигури защитата си, Общият съд е допуснал грешка при прилагане на правото, що се отнася до нарушаването от Комисията на правото на защита, нарушил е принципите относно тежестта на доказване и във връзка със съдържанието на липсващите документи е изходил от хипотези, които е нямало как да провери.

66 Що се отнася до посоченото от жалбоподателя в петото правно основание от жалбата му изслушване на засегнатото предприятие, преди да бъде прието спорното решение, трябва да се напомни, че изслушването е част от правото на защита. Нарушението на правото на защита трябва да се разглежда в зависимост от специфичните във всеки един случай обстоятелства.

67 В точка 184 от обжалваното съдебно решение Общият съд правилно напомня, че когато след решение, с което се санкционират нарушили член 81, параграф 1 ЕО предприятия и което е отменено поради процесуално нарушение, свързано единствено с условията за окончателно приемане на това решение от колегиума на комисарите, Комисията приема ново решение, което има еднакво по същество съдържание и е основано на същите твърдения за нарушения, тя не е длъжна да изслуша отново засегнатите предприятия (вж. в този смисъл Решение по дело Limburgse Vinyl Maatschappij и др./Комисия, посочено по-горе, точки 83—111).

68 В настоящото дело обаче въпросът за изслушването на жалбоподателя не може да бъде отделен от достъпа до преписката. Всъщност, въпреки че спорното решение има еднакво по същество съдържание и е основано на същите твърдения за нарушения като изложените в първото решение, отменено от Общия съд поради допуснато в последния етап от производството процесуално нарушение — липса на надлежна заверка от колегиума на комисарите — това не променя обстоятелството, че при приемането на първото решение също е допуснато нарушение, което значително предхожда по време последното нарушение. Видно от точка 17 от настоящото решение, безспорно е, че в административното производство, довело до приемането на първото решение, Комисията не е предоставила на жалбоподателя всички документи, съдържащи се в нейната преписка, и по-специално оневиняващите документи.

69 Както бе напомнено в точка 17 от настоящото решение, в посочените по-горе Решение от 29 юни 1995 г. по дело Solvay/Комисия (T-30/91) и Решение от 29 юни 1995 г. по дело ICI/Комисия (T-36/91) Общият съд установява — що се отнася до цитираното в точка 12 по-горе Решение 91/297, което е свързано със спорното решение и е предмет на същото изложение на възраженията — че в това административно производство е нарушено правото на защита, понеже Комисията

не е дала на засегнатото предприятие достатъчен достъп до документите, и по-специално до тези, които могат да са от полза за защитата на въпросното предприятие. Поради това Общият съд отменя цитираните решения, като по-специално припомня, от една страна, че достъпът до преписката по дела, свързани с конкуренцията, е една от процесуалните гаранции за зачитането на правото на защита, и от друга страна, че е необходимо да се направи подробен опис на съдържащите се в преписката документи, за да може засегнатото предприятие да прецени дали е целесъобразно да поиска достъп до конкретни документи, които могат да са от полза за неговата защита (Решение от 29 юни 1995 г. по дело Solvay/Комисия, T-30/91, посочено по-горе, точки 59 и 101 и Решение от 29 юни 1995 г. по дело ICI/Комисия, T-36/91, посочено по-горе, точки 69 и 111).

70 Независимо от тези обстоятелства и въпреки практиката на Съда, която потвърждава важността на достъпа до преписката, и по-специално до оневиняващите документи (вж. в частност Решение от 8 юли 1999 г. по дело Hercules Chemicals/Комисия, C-51/92 P, Recueil, стр. I-4235), Комисията приема същото решение като отмененото поради липса на надлежна заверка, без да образува ново административно производство, в рамките на което да изслуша жалбоподателя, след като му даде достъп до преписката.

71 От изложеното следва, че като не е отчел специфичните обстоятелства по делото, и по-конкретно като се е основал на това, че първото решение е отменено поради липса на надлежна заверка и че във второто се съдържат същите твърдения за нарушения, Общият съд неправилно е приел, че не е необходимо жалбоподателят да бъде изслушван. Така той е допуснал грешка при прилагане на правото, като е постановил, че Комисията не е нарушила правото на защита с това, че не е изслушала жалбоподателя, преди да приеме спорното решение.

72 От предходните съображения следва, че третото и петото правно основание от жалбата са основателни и че обжалваното съдебно решение трябва да бъде отменено, доколкото с него Общият съд не е отменил спорното решение поради нарушение на правото на защита.

73 Приемането на третото и петото правно основание за основателни води до отмяна на обжалваното съдебно решение, поради което не е необходимо да бъдат разглеждани останалите правни основания от жалбата.

По подадената пред Общия съд жалба срещу спорното решение

74 Съгласно член 61 от Статута на Съда на Европейския съюз, ако жалбата е основателна, Съдът отменя решението на Общия съд. Той може сам да постанови окончателно решение по делото, когато фазата на производството позволява това. Настоящият случай е такъв.

75 От точки 51—72 от настоящото решение следва, че подадената пред Общия съд жалба е основателна и спорното решение трябва да бъде отменено поради нарушение на правото на защита.

По съдебните разноски

76 Съгласно член 122 от Процедурния правилник на Съда, когато жалбата е основателна и окончателното решение по правния спор се взема от Съда, той се произнася по съдебните разноски. Съгласно член 69, параграф 2 от Процедурния правилник, приложим към производството по обжалване по силата на член 118 от същия, загубилата делото страна се осъжда да заплати съдебните разноски, ако е направено такова искане. След като жалбоподателят е направил искане за осъждането на Комисията и последната по същество е загубила делото, тя трябва да бъде осъдена да заплати, наред с направените от нея съдебни разноски,

всички разноски на жалбоподателя, направени както в първоинстанционното производство, така и в производството по обжалване.

По изложените съображения Съдът (голям състав) реши:

1) **Отменя Решение на Общия съд на Европейския съюз от 17 декември 2009 г. по дело Solvay/Комисия (T-57/01).**

2) **Отменя Решение 2003/6/ЕО на Комисията от 13 декември 2000 година относно процедура по прилагане на член 82 от Договора за ЕО (COMP/33.133 — B: Натриев карбонат — Solvay).**

3) **Осъжда Европейската комисия да заплати съдебните разноски, направени както в първоинстанционното производство, така и в производството по обжалване.**

Подписи